

Számítógépes Hálózatok 2013

8. Hálózati réteg – Packet Forwarding, Routing, Distance Vector Routing, Link State Routing, RIP, OSPF, IGRP

A hálózati réteg

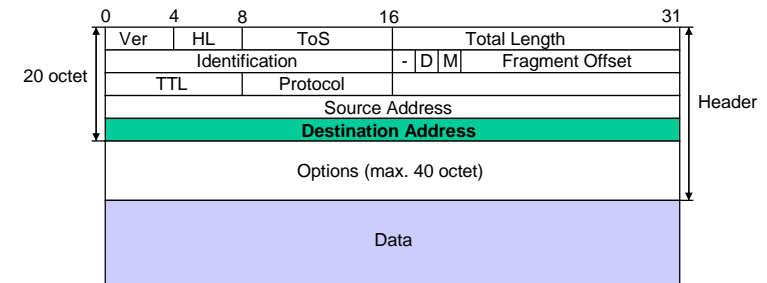
- Lokális hálózatokat összeköthetünk hub-okkal, switch-ekkel, bridge-ekkel az alacsonyabb retegekben
  - Hub(fizikai réteg): kollíziók száma nagyon gyorsan növekszik
  - Switch (Adatkapcsolati réteg):
    - Az útvonalakról a forgalom „megfigyelésével” gyűjt információt
    - Ismeretlen célcím esetén a broadcast problémákat okoz
    - Az Internet kb.10 Mio. lokális hálózatot tartalmaz...
- Nagy hálózatokban a csomagok továbbításához útvonal információk szükségesek.
- A hálózati réteg feladatai
  - Az útvonal információk felépítése (route detection)
  - A csomagok továbbítása (packet forwarding)
- Az Internet-Protokoll lényegében hálózati réteg protokoll

Routing-tábla és csomag továbbítás (packet forwarding)

- **IP-Routing-tábla**
  - Tartalmazza cél címekhez (destination) a következő számítógép (gateway) címét a hozzá vezető úton
  - A cél meghatározhat egy számítógépet vagy egy egész sub-net-et
  - Ezen kívül tartalmaz egy default-gateway-t
- **Packet forwarding** (korábban packet routing-nak nevezték)
  - **IP csomag (datagram)** tartalmazza a küldő IP címét és a cél IP címét
  - Amikor egy IP csomag megérkezik egy **router**hez:
    - Ha a cél IP cím = saját IP cím, akkor a csomagot kiszállítja
    - Ha a cél IP cím a routing-táblában van, továbbítja a megadott gateway-hez
    - Ha a cél IP-subnet a routing-táblában van, továbbítja a megadott gateway-nek
    - Egyébként továbbítja a default-gateway-nek

Internet Protocol IP

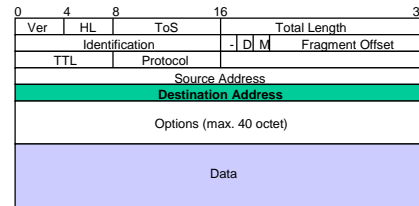
- Az adatok a küldőtől a cél-állomásig IP-csomagokban kerülnek átvitelre
- A csomagok fejléce tartalmazza a cél IP-címét
  - IPv4: 32 Bit-címek
  - IPv6: 128 Bit-címek

IPv4 csomag

Csomag továbbítás az Internet Protokollban

- IP-csomag (datagram) tartalmazza
  - TTL (Time-to-Live): hop-ok számát
  - Küldő IP címét
  - Cél IP címét
- Egy csomag kezelése a routerben
  - TTL = TTL - 1
  - Ha TTL $\neq 0$ akkor packet-forwarding a routing-tábla alapján
  - Ha TTL = 0 vagy probléma lép fel a packet-forwarding-nél:
    - Töröljük a csomagot
    - Ha a csomag nem ICMP-csomag (Internet Control Message Protocol), akkor
      - Küldjük ICMP-csomagot (TTL equals 0 during transit), melyben
        - Küldő IP címe = aktuális IP cím
        - Cél IP címe = az eredeti küldő IP címe

Statikus és dinamikus routing

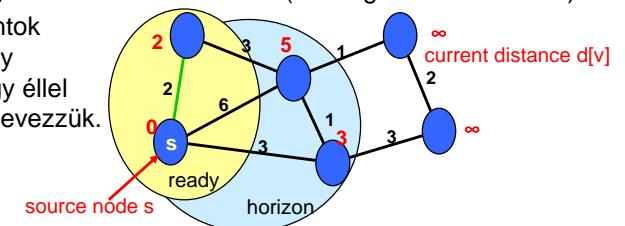
- Forwarding:
  - Csomagok továbbítása
- Routing:
  - Útvonalak meghatározása, azaz routing-tábla felépítése (route detection)
- Statikus routing
  - A routing-táblát manuálisan építjük fel
  - Kis és statikus LAN-ok esetén értelmes
- Dinamikus routing
  - A routing-tábla felépítése és aktualizálása automatizált
  - Centralizált algoritmus, pl. Link State
    - Egy/minden állomásnak ismerni kell minden információt
  - Decentrális algoritmus, pl. Distance Vector
    - minden routeren lokálisan dolgozik, lokális információkkal

Legrövidebb utak fája – single source shortest paths

- Adott:
  - Egy irányított gráf $G = (V, E)$, $w : E \rightarrow \mathbf{R}_{\geq 0}$ nem negatív élsúlyokkal
  - Kezdő csomópont $s \in V$
- Legyen
  - **P útvonal súlya $w(P) := \sum_{e \in P} w(e)$** az élek súlyainak összege P-ben
  - **u és v távolsága** G-ben, $u, v \in V$, egy legrövidebb út súlya G-ben u és v között : **$d(u, v) := \min\{w(P) : P \text{ egy út } u\text{-től } v\text{-hez G-ben}\}$.**
- Keressük:
  - egy legrövidebb utat s kezdő csomóponttól minden más $v \in V \setminus \{s\}$ csomóponthoz G-ben
  - Feltesszük, hogy minden $v \in V \setminus \{s\}$ elérhető s-ből. Nem elérhető csomópontokhoz nem létezik legrövidebb út sem
- Megoldás:
  - Egy fa, melynek gyökere s és minden $v \in V \setminus \{s\}$ csomópontokhoz tartalmaz egy legrövidebb utat s-től v-hez G-ben

Dijkstra algoritmusa

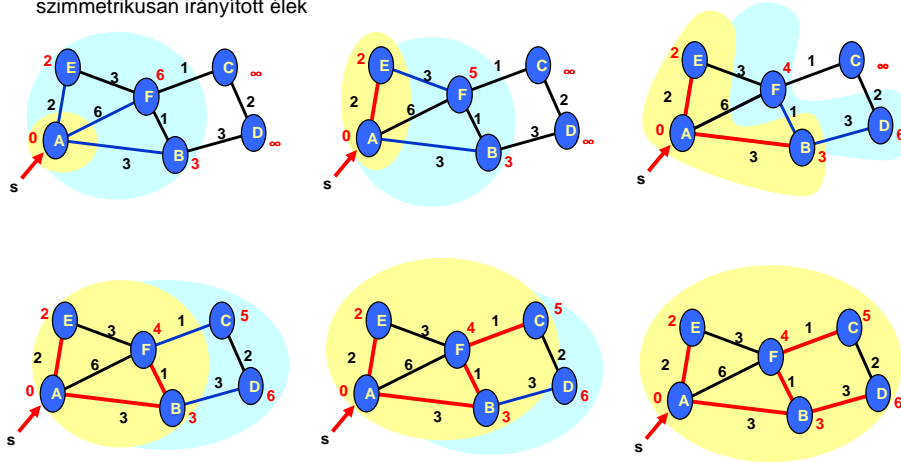
- **Ötlet:** A legrövidebb utakat hosszuk szerint növekvő sorrendben számítjuk ki.
- Minden $v \in V$ csomópontokhoz kiszámítjuk a következő értékeket:
  - **$d[v]$:** egy legrövidebb út hossza s-től v-hez,
  - **$pred[v]$:** a v-t megelőző csomópont egy legrövidebb úton s-től v-hez.
- Az algoritmus végrehajtása után az élhalmaz **$\{(pred[v], v) : v \in V \setminus \{s\}\}$** megadja egy legrövidebb utak fáját s gyökérral G-ben.
- Egy v csomópontot „kész”-nek jelölünk: **$ready[v] = true$** , ha már meghatároztunk egy legrövidebb utat s-től v-hez (röv. legrövidebb s-v utat).
- A „nem kész” csomópontok halmazát, amelyeket egy „kész” csomópontból egy éllel elérünk, **horizont**-nak nevezzük.

Dijkstra: Példa

szimmetrikusan irányított élek

Bellman-Ford algoritmus

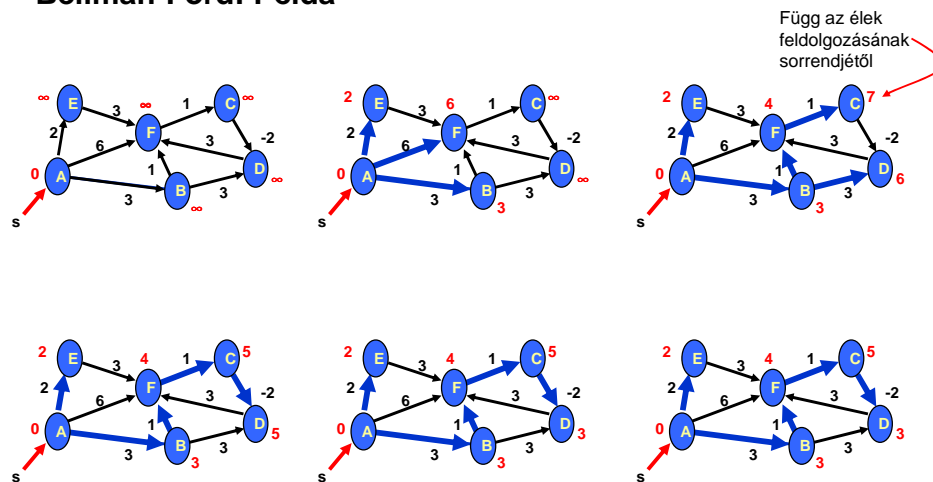
- Negatív élsúlyok esetén Dijkstra algoritmus nem működik
- Bellman-Ford algoritmus (1957) megoldja a problémát $O(|V| |E|)$ idő alatt.
- Dinamikus programozás: a k -adik iteráció után, $k=1, \dots, |V|-1$, minden $v \in V$:
  - ha $d[v] \neq \infty$, akkor $d[v]$ egy s - v út P_{sv} súlya és $d[v]$ nem nagyobb mint egy legrövidebb s - v út súlya, amely $\leq k$ élt tartalmaz
  - $\text{pred}[v] = \emptyset$ ha $d[v] = \infty$, egyébként pedig $(\text{pred}[v], v) \in E$ az utolsó él a P_{sv} úton

Bellman-Ford(G, s, w)

```

01 for all v in V do
02   d[v] := ∞; pred[v] := ∅
03 d[s] := 0
04 for k := 1 to |V| - 1 do
05   for all (u,v) in E do
06     if d[u] + w(u,v) < d[v] then
07       d[v] := d[u] + w(u,v)
08       pred[v] := u
09 for all (u,v) in E do
10   if d[u] + w(u,v) < d[v] then
11     error „negatív súlyú ciklust találtunk”
    
```

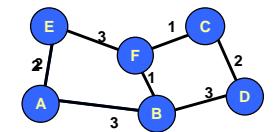
Bellman-Ford: Példa

Függ az élek feldolgozásának sorrendjétől

Distance Vector Routing Protokoll

- A Bellman-Ford algoritmusnak az **elosztott** változatát használja, azaz minden csomópont csak a direkt szomszédjaival kommunikál
- Asszinkron** működés
  - A csomópontoknak nem ugyanabban a „körben” kell információkat cserélniük
- Minden router nyilvántart egy táblát minden lehetséges célhoz egy bejegyzéssel (**distance vector**)
  - egy bejegyzés tartalmazza
    - a legrövidebb út (becsült) költségét (delay, vagy #hops)
    - a következő csomópont címét ezen az úton (next hop)
- minden router ismeri a költséget a direkt szomszédaihoz
- Periodikusan elküldi a tábláját minden szomszédjának
- Amikor egy router megkapja a szomszéd tábláját aktualizálja a saját tábláját

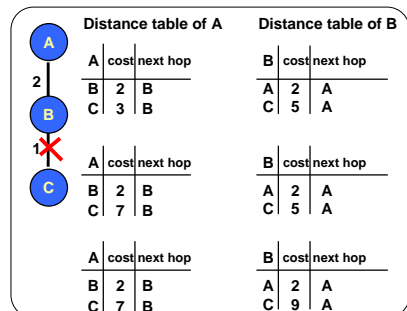
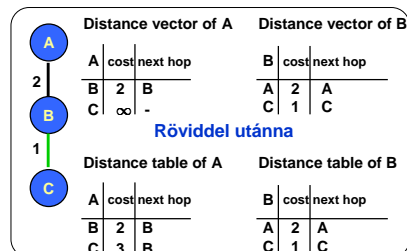
Initial distance vector of A		Initial distance vector of B	
A	cost,next hop	B	cost,next hop
B	3	A	3
C	∞	C	∞
D	∞	D	3
E	2	E	∞
F	∞	F	1

A's vector after A received B's vector

A's vector after A received B's vector		A's final distance vector	
A	cost,next hop	A	cost,next hop
B	3	B	3
C	∞	C	5
D	6	D	6
E	2	E	2
F	4	F	4

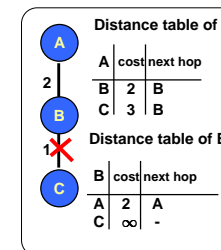
“Count to Infinity” Probléma

- „Jó hír” gyorsan terjed
  - Új kapcsolat létrejöttkor gyorsan aktualizálódnak a táblák
- „Rossz hír” lassan terjed
  - Kapcsolat kiesik
  - A szomszédok felváltva növelik a távolságokat
  - “Count to Infinity” Probléma
    - A és B nem tudja, hogy C nem elérhető (amíg a távolság el nem ér egy limitet, amit ∞ -nek tekintenek)
  - Ciklusok keletkezhetnek

“Count to Infinity” Probléma

- Módosítások a Distance-Vector routing protokollokban
  - a ping-pong-ciklusokat (count to infinity) megakadályozásához
  - **split horizon**: olyan sorokat nem küld vissza a csomópont annak a szomszédjának, amit tőle „tanult”
    - a példában A nem küldi a (C,3,B) sort vissza B-nek, mert azt B-től kellett „tanulnia”
  - **split horizon with poison reverse**: negatív információt küld vissza
    - A pl. (C, ∞) utat küldi vissza B-nek
- Mindkét módszer csak két csomópontból álló ciklust kerül el

Link State Protokoll

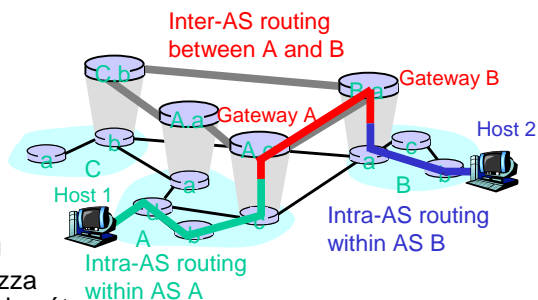
- Minden Link State router
  - tárolja a hálózat topológiáját
  - egy nem-elosztott legrövidebb utak algoritmust használ
- A routerek **Link State Packets (LSP)** által cserélnék ki információikat
- LSP tartalmazza
  - az LSP-t létrehozó router IP címét
  - a költségét minden direkt szomszédjához
  - sorozatszámot (SEQNO)
  - TTL (time to live) mezőt
- Megbízható elárasztás (Reliable Flooding)
  - minden csomópont aktuális LSP-jét tároljuk
  - továbbítjuk az LSP-eket minden szomszédos csomópontokhoz
    - azon csomópont kivételével, amely az LSP-t felénk továbbította
  - A továbbításnál csökkentjük a TTL értékét
  - periodikusan létrehozunk egy új saját LSP-t
    - növekvő SEQNO-val

A „lajos” routing korlátai

- Link State Routing
  - $O(D \cdot n)$ bejegyzésre van szükség, ahol n a routerek száma, D a maximális fok
  - Minden csomópont minden más csomópontnak el kell hogy küldje az információit
- Distance Vector
  - $O(n)$ bejegyzés routerenként
  - Ciklusokat okozhat
  - Konvergencia ideje a hálózat méretével nő
- Az Internet több mint 10^6 routert tartalmaz
  - ezek a u.n. „lajos” routing módszerek nem használhatók az egész Internetre
- Megoldás:
  - Hierarchikus routing

Autonomous Systems (AS), Intra-AS és Inter-AS routing

- Autonomous Systems (AS)
  - Egy két szintű modellt ad a routinghoz az Interneten
  - Példa AS-re: elte.hu
- Intra-AS-routing
  - routing az AS-en belül
  - pl. RIP, OSPF, IGRP, ...
- Inter-AS-routing
  - Kapcsolódási pont: **átjáró (gateway)**
  - teljesen decentralis routing
  - Mindeki saját maga határozza meg az optimalizálási kritériumát
  - pl. BGP, EGP (korábban)

Intra-AS routing: RIP Routing Information Protocol (RFC 1058)

- Distance Vector algoritmus
  - távolság metrika = hop szám (linkek száma)
- A távolság vektorokat (distance vector) minden router minden 30s Response-üzenettel (advertisement) adja át a szomszédjának
- A szomszédok szintén egy új advertisement-et küldenek ha a táblájuk ezáltal megváltozott
- Minden Advertisement-ben
  - célhálózathoz hirdetik meg az utakat UDP-vel (UDP port 520)
- Ha 180s-ig nem kap a router advertisement-et egy szomszédjától
  - az utakat a szomszédon keresztül érvénytelennek deklarálja
  - új Advertisement-eket küld a szomszédainak
- Hogy elkerülje a ping-pong-ciklusokat (count to infinity), „split horizon with poison reverse” módszert használ
- Végtelen távolság = 16 Hop (limitet szab a hálózat átmérőjére)

Intra-AS routing: OSPF routing (Open Shortest Path First)

- “open” = nyilvánosan rendelkezésre álló
- Link-State algoritmus
  - LS csomagok terjesztése
  - a topológiát minden csomópontban tárolja
  - az útvonalakat Dijkstra algoritmusával számítja ki
- OSPF-advertisement
  - TCP-vel, növeli a biztonságot (security)
  - az egész AS-be elárasztja (broadcast)
  - több egyenlő költségű útvonal lehetséges

Intra-AS routing -- Hierarchikus OSPF

- Nagy hálózatokhoz két hierarchia szint:
  - Lokális terület és gerinchálózat (backbone)
    - Lokális: Link-state advertisement
    - Minden csomópont csak az irányt számítja ki más lokális területek hálózataihoz
- Local Area Border Router:
  - A saját lokális területeik távolságait foglalják össze
  - Ezeket más Lokal Area Border Router-eknek meghirdetik (advertisement)
- Backbone Routers
  - OSPF protokollt használnak a gerinchálózatra korlátozva
- Boundary Routers:
  - Más AS-ekkel kapcsolnak össze

Intra-AS routing: IGRP (Interior Gateway Routing Protocol)

- CISCO-Protokoll (1980-as évek közepe), a RIP utódja
- Distance-Vector-Protokoll, mint a RIP
  - Holddown time
  - Split horizon
  - Poison reverse
- Különböző költség metrikákat támogat
  - Delay, Bandwidth, Reliability, Load, stb...
- TCP-t használ a routing információk kicseréléséhez